

PUOLIVUOSIKATSAUS

1.1.–30.6.2017

2017

Huomisen
tekijä.

Toimitusjohtajan katsaus

Suomen talous kehittyi vuoden 2017 ensimmäisellä puolikkaalla positiiviseen suuntaan. Teollisuuden liikevaihto ja bruttokansantuote kasvoivat, kuluttajien luottamus vahvistui ja – mikä tärkeintä – vienti ja työllisyys osoittavat piristymisen merkkejä. Hyvänä talousindikaattorina pidetty rakentaminen on reippaassa kasvussa, ja Suomen talouden kasvuennusteet vuosille 2017 ja 2018 ovat parantuneet.

Kuntarahoituksen asiakaskunnassa alkuvuotta leimasi kuitenkin epätietoisuus pitkään valmistellun sote- ja maakuntauudistuksen etenemisestä ja sen käytännön vaikutuksista kuntien tulevaisuuteen. Heinäkuussa 2017 Suomen hallitus päätyi perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella lykkäämään uudistuksen voimaantuloa vuoden 2020 alkuun. Myös hallituspohjan kaventuminen saattaa tuoda lisää epävarmuustekijöitä uudistuksen etenemiseen.

Kuntien taloudellinen tilanne oli alkuvuonna ennakoitua parempi, mikä heijastui Kuntarahoituksen toiminnassa hienoisena laskuna rahoituksen kysynnässä edellisvuoteen verrattuna. Osittain kysynnän heikkenemiseen saattoivat vaikuttaa myös sote- ja maakuntauudistuksen toteutukseen liittyvä epävarmuus sekä kunnanvaltuustojen vaihtumiseen liittyvä siirtymäkausi, joka voi viivästyttää paikoin investointipäätöksiä.

Alkuvuonna 2017 Kuntarahoituksen asiakkailleen tarjoama vihreä rahoitus eteni vahvassa myötätullessa kysynnän ylittäessä ennakkoon arvioidun. Uusi, kansainvälisille sijoittajille tarjottava vihreä joukkovelkakirjalaina eli vihreä bondi laskettaneen liikkeeseen vielä vuoden 2017 aikana. Kuntien lisäksi myös valtion tukeman asuntotuotannon toimijat löysivät viime vuonna lanseeratun vihreän rahoituksen. Uskomme, että kestävää rakentamista ja energiatehokkuutta edustava asuntotuotanto kasvattaa jatkossa merkittävästi osuuttaan vihreän rahoituksen hankesalkussa.

Rahoituksen hintakilpailu kiristyi alkuvuoden mittaan selvästi. Tästä huolimatta Kuntarahoitus onnistui pitämään markkinajohtajan asemansa

molemmissa pääasiakassegmenteissään eli kuntakentässä ja valtion tukemassa asuntotuotannossa.

Kovasta hintakilpailusta huolimatta Kuntarahoituksen tulos kehittyi positiivisesti, ja konsernin liikevoitto nousi tammi–kesäkuussa 95,9 miljoonaan euroon. Tämä on osoitus siitä, että onnistuimme varainhankinnassamme erinomaisesti.

Epävarmuudesta näyttää tulleen politiikan ja talouden uusi normaali. Kehityspanostusten sekä tehokkaan ja joustavan organisaationsa avulla Kuntarahoitus aikoo pysyä jatkossakin kilpailukykyisenä myös muuttuvissa olosuhteissa. Alkuvuonna organisaatiomme kasvoi merkittävästi ja rekrytoinnit tulevat jatkumaan myös loppuvuoden aikana.

Kiitän jälleen kerran asiakkaitamme yhteistyöstä ja luottamuksesta yhtiömme. Kuntarahoituksen henkilökunta ansaitsee hatunnoston osaamisestaan, sitoutumisestaan yhtiöön ja asiakkaisiin sekä halusta jatkuvasti uudistua. Teemme kaikkemme auttaaksemme asiakkaita menestymään mullistusten keskellä.

Helsingissä 9.8.2017

Pekka Averio
Toimitusjohtaja

Puolivuosikatsaus

1.1.–30.6.2017

Yhteenvedo alkuvuodesta 2017

- Konsernin korkokate kasvoi 13,4 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja oli 110,6 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 97,5 miljoonaa euroa).
- Konsernin liikevoitto oli 95,9 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 68,8 miljoonaa euroa). Eroa edellisen vuoden kesäkuuhun verrattuna oli 39,4 %. Tulokset johtuu onnistuneen varainhankinnan ansiosta kasvaneesta korkokatteesta. Tulokseen sisältyy myös käypään arvoon arvostettavien rahoituserien realisoitumattomia arvonmuutoksia yhteensä 7,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: -8,5 miljoonaa euroa).
- Taseen loppusumma oli 33 793 miljoonaa euroa (31.12.2016: 34 052 miljoonaa euroa). Tase pieneni 0,8 % vuoden 2016 lopusta.
- Konsernin vakavaraisuus pysyi edelleen vahvana, omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin olivat kesäkuun lopussa 72,52 % (31.12.2016: 66,89 %) ja ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin oli 51,83 % (31.12.2016: 46,21 %).
- Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio) oli kesäkuun lopussa 3,72 % (31.12.2016: 3,54 %).
- Uusia luottoja nostettiin tammi-kesäkuussa 1 046 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1 495 miljoonaa euroa). Luotonannon kokonaismäärä pysyi lähes ennallaan olleen 20 913 miljoonaa euroa (31.12.2016: 20 910 miljoonaa euroa).
- Ympäristöystävällisten investointien rahoitukseen vuonna 2016 lanseerattua vihreää rahoitusta oli kesäkuun 2017 loppuun mennessä myönnetty 903 miljoonaa euroa (31.12.2016: 443 miljoonaa euroa)
- Leasingtoiminnan kanta oli kesäkuun lopussa 349 miljoonaa euroa (31.12.2016: 286 miljoonaa euroa). Kanta kasvoi viime vuoden lopusta 22,0 %.
- Pitkäaikaista varainhankintaa tehtiin tammi-kesäkuussa 5 411 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 4 249 miljoonaa euroa). Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen 4 305 miljoonaa euroa alkuvuoden aikana (1.1.–30.6.2016: 4 431 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä kasvoi 29 272 miljoonaa euroon (31.12.2016: 28 662 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärän kasvu oli 2,1 % vuoden 2016 lopusta.
- Kokonaislikviditeetti oli kesäkuun lopussa 8 163 miljoonaa euroa (31.12.2016: 7 505 miljoonaa euroa). Määrä kasvoi 8,8 % viime vuoden lopusta.
- Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran liikevaihto oli 1,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1,1 miljoonaa euroa). Liikevoitto kesäkuun lopussa oli 0,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 0,1 miljoonaa euroa).

Avainluvut (konserni)

	30.6.2017	31.12.2016	30.6.2016
Korkokate (milj. euroa)	110,6	206,1	97,5
Liikevoitto (milj. euroa)	95,9	174,2	68,8
Uusi luotonanto (milj. euroa)	1 046	2 924	1 495
Uusi varainhankinta (milj. euroa)	5 411	6 702	4 249
Taseen loppusumma (milj. euroa)	33 793	34 052	35 850
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	870	777	727
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 218	1 124	1 075
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 218	1 124	1 075
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	51,83	46,21	45,33
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89	66,99
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89	66,99
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,72	3,54	3,19
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,57	12,51	10,31
Kulu-tuotto-suhde	0,19	0,17	0,22
Henkilöstö	119	106	107

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 15. Tässä puolivuosisikatsauksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

Katsaus alkuvuoden toimintaan

Suomen talouskasvu osoitti vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla lupaavia vauhdittumisen merkkejä. Teollisuuden liikevaihto ja bruttokansantuote kasvoivat, kuluttajien luottamus vahvistui ja työllisyys sekä vienti osoittivat piristymisen merkkejä. Hyvän talousindikaattorina pidetty rakentaminen oli hyvässä kasvussa.

Sote- ja maakuntauudistuksen toteutumiseen liittyä edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä. Heinäkuussa 2017 Suomen hallitus päätti lykätä uudistuksen voimaantuloa vuoden 2020 alkuun saakka. Päätös johtuu perustuslakivaliokunnan edellyttämistä muutoksista maakunta-, sote- ja valinnanvapauslakeihin. Myös maan hallituspohjan kaventuminen kesäkuussa 2017 tuo lisää epävarmuutta sote- ja maakuntauudistuksen toteutukseen.

Kuntien toimintaympäristö sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen on vielä epäselvä, ja tämä näkyy kuntien rahoituksen kysynnässä myös muiden kuin sote-investointien osalta. Rahoituksen kysyntä laski alkuvuonna jonkin verran, mikä johtui ennen kaikkea kuntien odotettua vahvemmasta taloudellisesta tilanteesta. Myös kevään kuntavaalit ja niitä seurannut, kunnanvaltuustojen vaihtumista edeltävä kausi hetkellisesti vähensivät investointipäätöksiä.

Kuntarahoituksen varainhankinta on täysin globaalia ja siksi kansainvälisten pääomamarkkinoiden trendit vaikuttavat yhtiöön vahvasti. Euroopan poliittisessa kentässä ohitettiin ääriliikkeiden valtaannousun uhka Alankomaissa ja Ranskassa, mutta Ison-Britannian Brexit rasittaa maanosan tilannetta ja pankkisektorilla etenkin Italiassa on jatkuvasti riskitekijöitä. Maailmanpoliittinen tilanne on kiristynyt olennaisesti muun muassa lukuisien terrori-iskujen ja suurvaltasuhteiden jännitteiden kasvun myötä.

Euroalueella markkinakorot ovat edelleen historiallisen alhaisella tasolla ja Euroopan keskuspankin mittavat osto-ohjelmat ovat pitäneet markkinoiden likviditeettiä korkealla tasolla. Markkinoiden perusvire säilyi kuitenkin positiivisena ja Kuntarahoitus onnistui vallitsevissa markkinaolosuhteissa vuoden 2017 ensimmäisellä puoliskolla hankkimaan rahoitusta erittäin kilpailukykyiseen hintaan.

Kuntarahoitus siirtyi vuoden 2016 alussa Euroopan keskuspankin EKP:n suoran valvonnan alaiseksi. Tämä on asettanut myös vuonna 2017 yhtiön riskienhallinnalle, raportointitoiminnalle ja prosessien määrämuotoisuudelle uusia vaatimuksia. Muun muassa tästä syystä yhtiön henkilöstömäärä on kasvanut merkittävästi vuoden 2017 aikana, ja lisärekrytoinnit tulevat jatkuamaan myös loppuvuonna.

Ylipäätään regulaation vaatimusten suuri määrä ja niiden voimaantulon vaikea ennakoitavuus asettaa rahoituslaitoksille haasteita. Valvonta painottaa erityisesti riittävää omien varojen määrää. Kuntarahoitus on jo vuosien ajan varautunut EU:n luottolaitosdirektiivi CRD IV:n ja vakavaraisuusasetus CRR:n vaatimuksiin kasvattamalla omia varoja tuloksen avulla. Tiedossakin olevien vaatimusten lopullinen soveltamisaikataulu on

vielä auki: esimerkiksi vuonna 2018 voimaan tulevaksi odotettu vähimmäisomavaraisuusastevaatimus eli leverage ratio tulee voimaan vasta vuonna 2020. Lisäksi meneillään on direktiivin ja asetuksen muutostyö, joka lisää epävarmuutta tulevasta.

Kuntarahoitus on jatkanut vuoden 2017 aikana mittavia panostuksia prosessien automatisoimiseen ja organisaation toiminnan ja raportoinnin tehostamiseen. Yhtiö on edelleen muokannut organisaatiotaan vastataksien entistäkin paremmin asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin, mutta myös sääntelyn ja viranomaisvalvonnan vaatimuksiin. Yhtiö vahvistaa entisestään myös toiminnan vastuullisuuden varmistamista ja kehittämistä.

Tulos ja tase

Konsernin liiketoiminta jatkui vahvana vuoden 2017 ensimmäisen puolikkaan aikana. Katsauskauden liikevoitto oli 95,9 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 68,8 miljoonaa euroa). Tulokseen sisältyy käypään arvoon arvostettavien rahoituserien realisoitumattomia arvomuutoksia yhteensä 7,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: -8,5 miljoonaa euroa). Tästä 5,5 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: -7,2 miljoonaa euroa) on arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoja ja 1,5 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: -1,3 miljoonaa euroa) suojauslaskennan nettutulosta. Arvonmuutokset liittyvät korkojen, johdannaisvastapuolien luottoriskien (CVA) sekä omien johdannaisvelkojen (DVA) markkinaolosuhteiden vaihteluihin. CVA- ja DVA-arvonmuutosten määrä oli tästä -0,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: -4,5 miljoonaa euroa).

Korkokatteen kehitys on säilynyt hyvänä ja se kasvoi 13,4 %. Korkokate oli kesäkuun lopussa 110,6 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 97,5 miljoonaa euroa). Korkokatteen kasvu johtuu onnistuneesta varainhankinnasta. Korkokatteeseen sisältyy palkkioita omien joukkovelkakirjalainojen takaisinostoista 0,3 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 0,8 miljoonaa euroa). Konsernissa AT1-pääomailainat käsitellään oman pääoman ehtoisena instrumenttina. Sen korkokuluja ei huomioida konsernissa tulosvaikutteisesti, vaan ne käsitellään osingonjaon tavoin voittovarojen vähennyksenä omassa pääomassa vuosittain maksun toteutuessa.

Konsernin palkkiokulut olivat kesäkuun 2017 lopussa 1,9 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1,8 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan kulut kasvoivat 21 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden ja ne olivat alkuvuoden 2017 aikana 20,6 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 17,1 miljoonaa euroa). Kulujen kasvu johtuu pääasiassa luottolaitostoiminnan valvontaan liittyvistä valvontamaksuista Euroopan keskuspankille sekä Finanssivalvonnalle, vakausmaksuista EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon sekä meneillään olevista regulaatiohankkeista. Vuodelle 2017 kohdistuvat ja maksetut vakausmaksut on kirjattu kokonaan kuluksi katsauskaudella. Hallintokulut olivat 10,3 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 9,3 miljoonaa euroa), josta henkilöstökulut olivat 6,3 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 5,8 miljoonaa euroa). Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot olivat 0,9 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 0,9 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan

muut kulut olivat 9,3 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 6,8 miljoonaa euroa).

Konsernin taseen loppusumma oli kesäkuun 2017 lopussa 33 793 miljoonaa euroa (31.12.2016: 34 052 miljoonaa euroa). Taseen pieneneminen johtuu pääasiassa euron vahvistumisesta suhteessa muihin valuuttoihin ja sitä kautta taseen ulkomaan rahan määräisten erien pienenemisestä.

Kuntarahoituksen tytäryhtiön, Inspiran, liikevaihto tammi-kesäkuussa oli 1,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1,1 miljoonaa euroa) ja liikevoitto oli 0,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 0,1 miljoonaa euroa).

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt. Yhtiö tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluja ja on asiakassegmenteissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja.

Kuntarahoitus on jatkanut panostuksiaan aktiivisesti asiakkaiden kokonaispalvelun kehittämiseen yhteistyössä neuvonantopalveluja tarjoavan tytäryhtiö Inspiran kanssa. Näin asiakkaille pystytään tarjoamaan entistä räätälöidympiä palveluja ja laajemmän palveluvalikoiman tuotteita.

Kuntien rahoituksen kysyntä väheni tammi-kesäkuussa 2017 jonkin verran. Kuntien lainatarve on aiempia vuosia pienempi, sillä niiden taloudellinen tilanne on edellisvuosia parempi. Kysynnän heikkemiseen vaikuttaa osaltaan myös epävarmuus sote- ja maakuntaudistuksen vaikutuksista. Maan hallitus ilmoitti heinäkuussa 2017 uudistuksen voimaantulon lykkäämisestä vuoden 2020 alkuun. Tulossa oleva uudistus on jo vaikuttanut kuntien investointihalkuuteen osittain hidastaen ja viivyttäen tarpeellisiakin päätöksiä. Kunta-asiakkaiden lisäksi sote- ja maakuntaudistukseen liittyvät epävarmuustekijät heijastuvat myös erityisryhmien asuntorakentamiseen. Kunta-alalla kysynnän heikkenemiseen saattoi vaikuttaa myös kunnanvaltuustojen vaihtumiseen liittyvä siirtymäkausi, joka voi viivästyttää paikoin investointipäätöksiä.

Samaan aikaan hintakilpailu kiristyi aiempiin vuosiin verrattuna. Kun korkotasoa on poikkeuksellisen alhainen, asiakkaat ovat saaneet rahoitusta erittäin edullisin ehdoin.

Kuntarahoituksen saamien lainatarjouspyyntöjen kokonaismäärä oli tammi-kesäkuussa 2 367 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 2 179 miljoonaa euroa). Uusia lainoja nostettiin alkuvuoden aikana edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna vähemmän, 1 046 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1 495 miljoonaa euroa). Pitkäaikainen antolainakanta oli kesäkuun lopussa 20 913 miljoonaa euroa (31.12.2016: 20 910 miljoonaa euroa).

Vuonna 2016 lanseerattu Kuntarahoituksen vihreä rahoitus on saanut nopeasti jalansijaa asiakaskunnan

keskuudessa. Rahoitettavat hankkeet hyväksyy ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva vihreä arviointiryhmä. Vihreän rahoituksen uskotaan lisäävän kunta-alan ympäristöpanostuksia, sillä vihreä laina ja vihreä leasing ovat asiakkaille muuta rahoitusta edullisempia. Ympäristöinvestointien rahoitukseen myönnetty marginaalialennus on Kuntarahoitukselta kädenojennus suomalaisten ympäristöinvestointien vauhdittamiseen, sillä varainhankinnassa vihreiden bondien hinnoittelu ei vielä poikkea muista Kuntarahoituksen vastaavista joukkovelkakirjalainoista. Kevään 2017 mittaan vihreän rahoituksen piiriin hyväksyttiin myös ensimmäiset valtion tukeman asuntotuotannon hankkeet. Kesäkuun lopussa Kuntarahoitus oli myöntänyt vihreää rahoitusta 903 miljoonan euron edestä (31.12.2016: 443 miljoonaa euroa).

Asiakkaiden rahoitussalkun hallintaan kehitetty monipuolinen raportointi- ja analyysipalvelu Apollo laajeni alkuvuoden 2017 aikana yhä useamman kuntakonsernin ja sairaanhoitopiirin käyttöön. Se on ensiaskel Kuntarahoituksen asiakkaille suunnatuissa digitaalisissa palveluissa. Apollon toiminnallisuuksia kehitetään tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden palautteen ja kehittämistoiveiden mukaan, ja vuonna 2017 palvelu laajeni muun muassa sisältämään takausvastuiden reaaliaikaisen hallinnan.

Lainarahoituksen lisäksi Kuntarahoituksen leasing-rahoitus lisää tasaisesti suosiotaan myös suurissa investoinneissa kuten rakennuksissa. Kiinteistöleasingin hinnoittelu on hyvin lähellä lainarahoituksen hintatasoa, ja se tarjoaa asiakkaille vaihtoehdoisen rahoitusmuodon. Kuntarahoituksen leasingkanta oli kesäkuun lopussa 349 miljoonaa euroa (31.12.2016: 286 miljoonaa euroa).

Korkosuojausmarkkinat olivat alkuvuonna edelleen hiljaiset. Asiakkaiden vähäinen kiinnostus korkosuojausten tekemiseen johtui ennen kaikkea poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta. Kuntarahoitus tarjoaa johdannaisia vain lyhytaikaisten korkojen suojaustarkoitukseen.

Inspiran palvelujen kysyntä alkuvuonna oli vilkasta. Sote- ja maakuntaudistukseen valmistautumiseen liittyvät selvitykset olivat erityisen kysytyjä. Merkittäviä toimeksiantoja on kuluvana vuonna ollut muun muassa neuvonanto useiden elinkaarihankkeiden kilpailutuksessa. Inspira toimi myös neuvonantajana neljän suomalaisen energiayhtiön järjestelyssä, jossa yhtiöt sopivat yhteistyöstä aurinkosähköinvestoinneissaan.

Inspiran liikevaihto tammi-kesäkuussa oli 1,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 1,1 miljoonaa euroa). Alkuvuoden liikevoitto oli 0,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 0,1 miljoonaa euroa).

Toiminta kansainvälisillä pääomamarkkinoilla

Kansainvälisillä markkinoilla oli vuoden 2017 alkupuolikkaalla hyvä vire ja rahoituksen saatavuus oli hyvällä tasolla. Kaikki Kuntarahoituksen varainhankinta tehdään kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, ja yhtiö hyötyy Suomen ja suomalaisen kuntasektorin

erinomaisesta maineesta sijoituskohteena. Kuntarahoitus on pääomamarkkinoilla laajasti tunnettu ja aktiivinen toimija: tammi–kesäkuussa 2017 tehtiin pitkäaikaisia varainhankintajärjestelyjä yhteensä 152 kappaletta (1.1.–30.6.2016: 124).

Tammi–kesäkuussa 2017 Kuntarahoitus teki pitkäaikaista varainhankintaa 5 411 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 4 249 miljoonaa euroa). Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen alkuvuoden aikana 4 305 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2016: 4 431 miljoonaa euroa) ja kannan määrä oli kesäkuun lopussa 2 535 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 139 miljoonaa euroa).

Koko varainhankinnan määrä oli kesäkuun 2017 lopussa 29 272 miljoonaa euroa (31.12.2016: 28 662 miljoonaa euroa).

Alkuvuonna Kuntarahoitus laski liikkeeseen kaksi viitelainaa, toisen Yhdysvaltain dollareissa ja toisen euroissa. Emissiot olivat kooltaan miljardi

Yhdysvaltain dollaria ja miljardi euroa. Eri valuutoissa tehdyt viitelainat ovat osa Kuntarahoituksen varainhankinnan strategian mukaista hajauttamista. Kaiken kaikkiaan alkuvuoden 2017 aikana on laskettu liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 12:ssa eri valuutassa (1.1.–30.6.2016: 13). Valuuttojen lisäksi varainhankintaa hajautetaan myös eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin.

Vihreän rahoituksen kysyntä kotimaassa on ollut niin vahvaa, että Kuntarahoitus suunnittelee vuoden 2017 loppupuoliskolla jo sen historian toisen vihreän bondin eli ympäristöinvestointeihin korvamerkityn joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskua kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kuntarahoituksen varainhankinnan perustana on hajautuksen lisäksi luotettava, nopea ja joustava toiminta. Valtaosa varainhankinnasta tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina velkaohjelmien alla.

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

Luokituslaitos	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Lyhytaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	Aa1	Vakaat	P-1
Standard & Poor's	AA+	Vakaat	A-1+

Vakavaraisuus

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

Konsernin vakavaraisuus on pysynyt vahvana ja se ylittää selvästi lakisääteisen ja viranomaisen asettamat vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset. Vähimmäispääomavaatimus vakavaraisuudelle on 8 % ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 %. Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus 2,5 % sekä muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus 0,5 % nostavat alarajan CET1-vakavaraisuudelle 7,5 %:iin ja kokonaisvakavaraisuudelle 11,0 %:iin. Finanssivalvonta tekee päätöksen muuttuvasta lisäpääomavaatimuksesta neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti kesäkuussa 2017 olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta.

Lisäksi Euroopan keskuspankki (EKP) on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (SREP) Kuntarahoitukselle 1,5 % lisäpääomavaatimuksen (P2R), joka tuli voimaan vuoden 2017 alusta. EKP arvioi vähintään vuosittain lisäpääomavaatimuksen määrän. P2R-lisäpääomavaatimuksen huomioiva minimitaso CET1-vakavaraisuudelle on 9 % ja kokonaisvakavaraisuudelle 12,5 %. Samassa yhteydessä EKP antoi ohjeluontoisen 4,2 % lisäpääomavaatimuksen (P2G), jonka alittaminen ei vaikuta esimerkiksi voitonjakoon. Huomioiden tämän ohjeluontoisen lisäpääomavaatimuksen CET1-vakavaraisuuden minimitaso on 13,2 %. Kuntarahoitus täyttää nämä pääomavaatimukset moninkertaisesti.

Vakavaraisuuden tunnusluvut

Kuntarahoituskonsernin omat varat olivat kesäkuun 2017 lopussa 1 218 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 124 miljoonaa euroa). Ydinpääoma (CET1) oli 904 miljoonaa euroa (31.12.2016: 777 miljoonaa euroa). Ensisijainen pääoma oli 1 218 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 124 miljoonaa euroa). Käypään arvoon arvostettujen varojen realisoitumattomat voitot (käyvän arvon rahasto) on sisällytetty ydinpääomaan (siirtymäsäännös voimassa ajalla 1.1.2015–31.12.2017). Ydinpääomaan sisältyy puolivuosisijakson 1.1.–30.6.2017 voitto, sillä puolivuosisikatsauksen tulos on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena, ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodatimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä muista arvonoihausuista (AVA). Toissijaista pääomaa (T2) ei ollut katsauskauden lopussa eikä vertailuvuonna.

Konsernin omassa varoissa ei ole huomioitu Kuntarahoituksen tytäryhtiön Rahoituksen neuvontapalvelut Inspiran varoja, sillä Finanssivalvonnan tulkinnan (27.1.2016) mukaan osakkeita, joihin yhtiöjärjestyksessä on annettu yhtiölle osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 7 §:n mukaisesti lunastusoikeus, ei voi luokitella ydinpääomainstrumenteiksi.

Emoyhtiön omat varat olivat kesäkuun lopussa 1 217 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 123 miljoonaa euroa). Ydinpääoma (CET1) oli 869 miljoonaa euroa (31.12.2016: 776 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma (T1) oli 1 217 miljoonaa euroa (31.12.2016: 1 123 miljoonaa euroa). Toissijaista pääomaa (T2) ei ollut katsauskauden lopussa eikä vertailuvuonna.

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (%) 30.6.2017	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääomavaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääomavaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	4,5 %	2,5 %	0,0 %	0,5 %	3,0 %	7,5 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,0 %	2,5 %	0,0 %	0,5 %	3,0 %	9,0 %
Omat varat yhteensä	8,0 %	2,5 %	0,0 %	0,5 %	3,0 %	11,0 %

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (1 000 €) 30.6.2017	Pääomavaatimus	Kiinteä lisäpääomavaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääomavaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	75 568	41 982	0	8 396	50 379	125 947
Ensisijainen pääoma (T1)	100 757	41 982	0	8 396	50 379	151 136
Omat varat yhteensä	134 343	41 982	0	8 396	50 379	184 722

¹⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:3 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Voimassa 1.1.2015 alkaen.

²⁾ Laki luottolaitostoiminnasta luku (610/2014) 10:4-5 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonnan johtokunta päätti 26.6.2017 olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta.

³⁾ Muut rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus: Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:8 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Lisäpääomavaatimus (O-SII) Kuntarahoitukselle on 0,5 %. Finanssivalvonnan päätös 6.7.2015, voimassa 7.1.2016 alkaen.

Omat varat, konserni

(1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	903 641	827 393
Vähennykset ydinpääomasta	-33 264	-50 760
YDINPÄÄOMA (CET1)	870 377	776 633
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	347 454	347 454
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
ENSISIJAINEN LISÄPÄÄOMA (AT1)	347 454	347 454
ENSISIJAINEN PÄÄOMA (T1)	1 217 830	1 124 086
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
TOISSIJAINEN PÄÄOMA (T2)	-	-
OMAT VARAT YHTEENSÄ	1 217 830	1 124 086

Omat varat, emoyhtiö

(1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	902 871	826 865
Vähennykset ydinpääomasta	-33 418	-50 865
YDINPÄÄOMA (CET1)	869 454	776 000
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	347 669	347 426
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
ENSISIJAINEN LISÄPÄÄOMA (AT1)	347 669	347 426
ENSISIJAINEN PÄÄOMA (T1)	1 217 123	1 123 426
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
OMAT VARAT YHTEENSÄ	1 217 123	1 123 426

Vakavaraisuuden tunnusluvut, konserni

	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	51,83	46,21
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89

Vakavaraisuuden tunnusluvut, emoyhtiö

	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	52,30	46,35
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,22	67,11
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,22	67,11

Konsernin omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin olivat 72,52 % (31.12.2016: 66,89 %). CET1-vakavaraisuus oli kesäkuun lopussa 51,83 % (31.12.2016: 46,21 %). Emoyhtiön vakavaraisuus oli 73,22 % (31.12.2016: 67,11 %) ja CET1-vakavaraisuus oli 52,30 % (31.12.2016: 46,35 %).

Vakavaraisuudesta on kerrottu lisää liitetiedossa 10. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet on kuvattu vuoden 2016 tilinpäätöksessä ja ne vastaavat yhtiössä tällä hetkellä voimassa olevia periaatteita.

Vähimmäisomavaraisuusaste ja maksuvalmiusvaatimus

Vähimmäisomavaraisuusastetta (leverage ratio) koskevan ehdotuksen käsittely on kesken EU-tasolla. Kuntarahoituksen vähimmäisomavaraisuusaste kesäkuun 2017 lopussa oli 3,72 % (31.12.2016: 3,54 %) laskettuna tällä hetkellä voimassa olevia laskentaperiaatteita noudattaen.

Maksuvalmiusvaatimus (Liquidity Coverage Ratio, LCR) oli kesäkuun lopussa 141 % (31.12.2016: 149 %). Se ylittää selvästi tämänhetkisen 80 %:n sääntelyvaatimuksen. Vaatimus nousee asteittain niin, että vuoden 2018 alusta lähtien vakavaraisuussäätelyn mukainen maksuvalmiusvaatimus tulee olla 100 % tai yli.

Kuntarahoitus varautuu myös EU-tasolla valmisteltavaan pysyvän varainhankinnan vaatimukseen (NSFR), joka tulee voimaan vasta vuonna 2020.

Hallinnointikäytäntö

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä, ja hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin yhtiön verkkosivuilla. Kuntarahoitus julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan verkkosivuillaan arvopaperimarkkinain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästänsä sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoiminnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta sekä tiedot siitä, miten yhtiö noudattaa pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koska Kuntarahoitus on yksinomaan listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeesenlaskija, ja sen osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, Kuntarahoituksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista suoraan soveltaa kyseistä koodia. Yhtiö on tästä huolimatta laatinut omat sisäiset hallintoa koskevat ohjeensa kyseisen koodin pohjalta.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 23.3.2017. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2016 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa ei jaeta ja että voitonjakokelpoiset varat, 61 496 269,28 euroa, jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous nimitti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenet toimikaudelle 2017–2018 (vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti). Yhtiökokous päätti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkioiden määrät.

Yhtiökokous päätti lisäksi muuttaa Kuntarahoituksen yhtiöjärjestystä niin, että siitä poistettiin hallituksen valittavan jäsenen ikää koskeva rajoitus.

Kokouksessa valittiin lisäksi yhtiön tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajana KHT Marcus Tötterman, joka toimi päävastuullisena tilintarkastajana myös edellisellä tilikaudella.

Hallitus

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 23.3.2017 omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen yhtiökokoukselle yhtiön hallitukseen valittavista henkilöistä toimikaudelle, joka alkaa vuoden 2017 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt:

Helena Walldén (s. 1953), hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsen vuodesta 2016

- Diplomi-insinööri
- Päätoimi: hallitusammattilainen
- Riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Tapani Hellstén (s. 1957), hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen vuodesta 2014

- Hallintotieteiden maisteri
- Päätoimi: varatoimitusjohtaja, Keva
- Riippumaton yhtiöstä

Fredrik Forssell (s. 1968), hallituksen jäsen vuodesta 2011

- Kauppatieteiden maisteri
- Päätoimi: johtaja, suorat arvopaperisijoitukset, Keva
- Riippumaton yhtiöstä

Minna Helppi (s. 1967), hallituksen jäsen vuodesta 2017

- Kauppatieteiden maisteri
- Päätoimi: rahoitusjohtaja, Metso Oyj
- Riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Teppo Koivisto (s. 1966), hallituksen jäsen vuodesta 2011

- Valtiotieteiden maisteri
- Päätoimi: toimialajohtaja, Valtiokonttori
- Riippumaton yhtiöstä

Jari Koskinen (s. 1960), hallituksen jäsen vuodesta 2017

- Valtiotieteiden maisteri
- Päätoimi: Suomen Kuntaliiton toimitusjohtaja
- Riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Vivi Marttila (s. 1966), hallituksen jäsen vuodesta 2016

- Kauppatieteiden maisteri
- Päätoimi: kunnanjohtaja, Simon kunta
- Riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Tuula Saxholm (s. 1961), hallituksen jäsen vuodesta 2013

- Kauppatieteiden maisteri
- Päätoimi: rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki
- Riippumaton yhtiöstä (merkittävän asiakkaan palveluksessa)

Toimintaansa tehostaakseen hallitus on perustanut avustaviksi ja valmisteleviksi toimielimiksi tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnan.

Tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Tuula Saxholm (puheenjohtaja), Jari Koskinen ja Vivi Marttila. Riskivaliokunnan jäseninä toimivat Fredrik Forssell (puheenjohtaja), Minna Helppi ja Teppo Koivisto. Palkitsemisvaliokunnan jäseninä toimivat Helena Walldén (puheenjohtaja), Tapani Hellstén ja Teppo Koivisto.

Vuoden 2016 varsinaisesta yhtiökokouksesta vuoden 2017 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet: Helena Walldén (puheenjohtaja), Tapani Hellstén (varapuheenjohtaja), Fredrik Forssell, Teppo Koivisto, Sirpa Louhevirta, Vivi Marttila, Tuula Saxholm ja Juha Yli-Rajala.

Yhtiön hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin yhtiön verkkosivuilla.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli kesäkuun 2017 lopussa 119 henkilöä (31.12.2016: 106), joista emoyhtiössä 103 henkilöä (31.12.2016: 90). Merkittävä lisäys johtuu sekä toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutoksesta että ennen kaikkea pankkisaantelyn mukanaan tuomasta tarpeesta kehittää yhtiön hallintoa ja prosesseja. Alkuvuonna uusia työntekijöitä on palkattu lähes kaikkiin yhtiön toimintoihin, muun muassa asiakaspalveluun, liiketoiminnan kehitykseen ja hallintopalveluihin sekä IT:n, laskennan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan tehtäviin.

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Pekka Averio. Toimitusjohtajan sijaisena toimii varatoimitusjohtaja Esa Kallio. Lisäksi Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat johtaja Toni Heikkilä, johtaja Jukka Helminen, johtaja Marjo Tomminen sekä johtaja Mari Tyster.

Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran toimitusjohtajana toimii Kimmo Lehto.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tarkastustoiminta on ulkoistettu Deloitte & Touche Oy:lle, joka raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle. Yhtiön toimitusjohtaja vastaa yhteistyön operatiivisesta koordinoinnista. Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää.

Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Kuntarahoituksen liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan yhtiön riskiaseman säilyminen hallituksen vahvistamissa puitteissa. Kuntarahoitus soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että yhtiön hyvää luottoluokitusta (Aa1/AA+) ei vaaranneta.

Kuntarahoitus kartoittaa säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja kehittää jatkuvasti menetelmiä riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi. Yhtiön riskienhallintapolitiikka edellyttää riskien säännöllistä tunnistamista, mittaamista, hallintaa, seuranta ja raportointia. Tavoitteena on tunnistaa toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomia uusia haasteita ja riskejä sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta. Yhtiön riskejä seurataan säännöllisesti hallituksen hyväksymän ja vähintään vuosittain päivittämän riskinottohalukkuuden viitekehysten kautta, joka sisältää lukuisia riskimittareita eri riskityypeille. Riskimittareille on asetettu raja-arvot, joiden kehitystä seurataan kuukausittain tai tarvittaessa useammin.

Yhtiön riskiasemassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2017 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Riskit pysyivät asetettujen limiittien puitteissa, ja yhtiön arvion mukaan riskienhallinta on täyttänyt sille asetetut vaatimukset. Yhtiön riskiasemasta raportoidaan säännöllisesti hallitukselle osana kuukausittaista riskiraportointia. Lisäksi riskienhallintajohtaja esittää vähintään puolivuositain hallituksen riskivaliokunnalle laajemman kokonaiskatsauksen yhtiön riskiasemasta suhteessa eri riskialueisiin.

Riskienhallinnasta on kerrottu tarkemmin vuoden 2016 tilinpäätöksessä. Vuoden 2017 aikana Kuntarahoitus on kehittänyt riskienhallinnan periaatteitaan laatimalla hallituksen hyväksymiä, entistä kattavampia riskienhallinnan politiikkoja. Vuoden ensimmäisellä puoliskolla yhtiö laati erillisen riskienhallintapolitiikka-dokumentin, joka sisältää yhtiön ylätasoon riskienhallinnan periaatteet. Lisäksi yhtiö laati stressitestipolitiikka-dokumentin, joka kattaa kaikki yhtiössä käytössä olevat stressitestit ja niihin liittyvät periaatteet. Yhtiö myös laati riskilajikohtaisia politiikkoja liittyen luottoriskien hallinnan periaatteisiin, ohjeisiin ja prosesseihin sekä operatiivisten riskien hallinnan periaatteisiin. Riskienhallinnan keskeiset periaatteet eivät kuitenkaan ole muuttuneet tai muuttumassa.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että Kuntarahoitus valitsisi väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että yhtiö ei pystyisi sopeuttamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin. Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyysiin asiakkaiden tarpeista, ennusteisiin markkinoiden

kehityksestä sekä kilpailutilanteen ja toimintaympäristön muutosten analysointiin. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain osana strategia-prosessia sekä johtoryhmän toteuttaman vuosittaisen arvioinnin yhteydessä. Nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2022, ja sitä päivitetään vähintään vuosittain.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sopimusvastapuoli ei suoriudu sitoumuksistaan yhtiölle. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus tai valtion täytetaka. Kun lainassa on kunnan tai valtion täytetaka edellytetään luotolle ensisijainen kiinnitys. Ensisijaisen kiinnityksen määrän on oltava 1,2 kertaa luoton määrä. Näiden takauksen käyttö luottoriskiä pienentävänä menetelmänä mahdollistaa sen, että kaikki myönnettyt luotot luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Yhtiö ei kannata leasingkohteiden jäännösarvoriskiä. Kuntarahoituksella ei ole ollut toimintansa aikana luottotappioita asiakkaidensa rahoituksessa. Yhtiöllä ei ole asiakaskohtaisia limiittejä, koska kaikki luotonanto on vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokan asiakkaille. Yhtiö kuitenkin analysoi säännöllisesti asiakkaidensa luottoriskiä ja maksukäyttäytymistä.

Luottoriskiä Kuntarahoitukselle aiheutuu myös likvideettisalkun sijoituksista ja johdannaisvastapuolista. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta yhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokitukseen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Lisäksi yhtiö laatii säännöllisesti omia luottoriskianalyysyjä johdannaisvastapuolista ja sijoituskohteista. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä).

Kuntarahoitus rajoittaa johdannaissopimuksista syntyvää luottoriskiä solmimalla lisävakuussopimuksia (ISDA/Credit Support Annex) johdannaisvastapuolten kanssa. Yhtiöllä on 47 voimassa olevaa lisävakuussopimusta. Lisäksi yhtiöllä on Kuntien takauskeskuksen myöntämiä takauksia joidenkin vastapuolten johdannaissopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

Johdannaiskaupan vastapuoliin sovelletaan luottokelpoisuuden huomioon ottavia vastapuoliriskikorjauksia (Credit Valuation Adjustment, CVA) ja Kuntarahoituksen omaa luottoriskikorjausta (Debt Valuation Adjustment, DVA). CVA lasketaan johdannaisvastapuolikohtaisesti simuloimalla Kuntarahoituksen odotetut positiiviset vastuut koko portfolion juoksuajalle ottaen huomioon vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden, joka arvioidaan menetettävän mahdollisessa tappiotilanteessa. Vastapuolen luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. CSA-sopimuksien tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion

osalta sekä historialliseen luottoluokitusmatriisiin perustuvia odotettavissa olevia maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä. Vastaavasti määritellään DVA perustuen Kuntarahoituksen odotettuihin negatiivisiin vastuisiin ottaen huomioon Kuntarahoituksen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden.

Kuntarahoitus siirtyi toukokuussa 2016 ns. EMIR-asetuksen mukaiseen OTC-johdannaissopimusten keskusvastapuoliselvitykseen. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli. Järjestelyn tarkoituksena on vähentää yksittäisiin vastapuoliin liittyviä riskejä. Kuntarahoitus käyttää kahta globaalia pankkia keskusvastapuoliselvityksessä määräysosapuolena eli clearing broker -palveluiden tarjoajana.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että yhtiölle syntyisi tappio, jos markkinahinta tai sen volatilitteetti muuttuvat yhtiön kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariskejä ovat korko-, valuuttakurssi-, osakekurssi- tai muu hintariski. Kuntarahoitus hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euribor-korkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä. Yhtiölle ei käytännössä synny valuuttakurssiriskiä normaalista liiketoiminnastaan. EMIR-säätelyn mukainen johdannaisten keskusvastapuoliselvitys kuitenkin edellyttää vakuushallintaan johdannaissopimuksen valuutassa. Tämä aiheuttaa yhtiölle valuuttakurssiriskiä, jonka taso kuitenkin pidetään alhaisena yhtiön riskiprofiilin mukaisesti. Myös muilta markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan solmia vain suojaustarkoituksessa.

Yhtiössä on asetettu limiitit seuraaville markkinariskeille:

- valuuttapositionariski
- korkoriski
 - duraatio
 - Value-at-Risk
 - taseen korkoherkkyys (Economic Value)
- tulariski
- etukäteisvarainhankintasijoitusten hintariski.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuvelvoitteistaan, joita rahoitussopimusten toteuttaminen tai muu rahoitustoiminta aiheuttaa. Yhtiö hallitsee maksuvalmiusriskiä rajoittamalla asiakasrahoituksen ja varainhankinnan välistä keskimaturiteettia. Lisäksi yhtiö on asettanut käytettävissä olevalle likviditeetille vähimmäismäärän (survival horizon), jonka tulee riittää vähintään kuuden kuukauden likviditeettitarpeisiin. Lisäksi yhtiö seuraa likviditeettiasemaansa säätelyn mukaisen Liquidity Coverage Ratio (LCR) -tunnusluvun avulla. Kuntarahoituksen hallitus on asettanut maksuvalmiusriskille

seuraavat limiitit: jälleenerahoitus-gap, vähimmäisaika likvidien varojen riittävyydelle ja LCR.

Yhtiö on Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuoli. Yhtiö on pantannut velkakirjoja Suomen Pankille ja voi näitä vakuuksia vastaan saada keskuspankista luottoa.

Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei kykenisi realisoimaan tai kattamaan positioitaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

Yhtiö seuraa markkinoiden ja sijoitustuotteiden likviditeettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja. Lähes kaikki käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Lopuille saamistodistuksista lasketaan markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski tarkoittaa taloudellista tappion vaaraa tai muuta haitallista seuraamusta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai epäonnistuneista menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin sisältyy myös sisäisen ja ulkoisen säätelyn noudattamatta jättämisestä aiheutuva riski (ns. compliance-riski), oikeudelliset riskit ja maineriski. Operatiiviset riskit voivat toteutua esim. kustannuksina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä.

Operatiiviset riskit on tunnistettu osana yhtiön toimintoja ja prosesseja. Tämä on toteutettu vuosittaisella operatiivisten riskien kartoitusprojektilla, joka tehdään osastojen itsearviointina. Operatiivisten riskien hallinta on toimintojen ja osastojen vastuulla, minkä lisäksi yhtiön Riskienhallintatoiminto ja Lakiasiat ja Compliance -osastot tukevat toimintoja ja osastoja tässä työssä ja huolehtivat operatiivisten riskien hallinnan koordinoinnista yhtiötasolla.

Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaattisella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa muutetaan toimintatapoja tai toteutetaan muita operatiivista riskiä pienentäviä toimenpiteitä. Vahinkotapahtumista raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut olennaisia tappioita vuoden 2017 ensimmäisen puolivuotiskauden aikana.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia katsauskauden jälkeen.

Näkymät loppuvuodelle 2017

Suomen talouskasvunäkymät ovat pitkän hitaan kasvun kauden jälkeen rohkaisevia. Euroopan taloudessa on epävarmuustekijöitä, mutta niillä ei odoteta olevan merkittävää suoraa vaikutusta Kuntarahoituksen varainhankintaan tai muuhun toimintaan eikä asiakkaiden tilanteeseen.

Suomen hallituksen valmistelema sote- ja maakuntauudistus sisältää muun muassa suunnitelman siirtää sosiaali- ja terveydenhoitojärjestelmän tehtäviä kunnilta uusille maakunnille. Heinäkuussa 2017 Suomen hallitus päätti lykätä uudistuksen voimaantuloa vuodella, vuoden 2020 alkuun ja palautti hallituksen esityksen uudelleenvalmisteluun. Kuntarahoitus ei odota uudistuksen aiheuttavan kuluvan vuoden aikana merkittäviä muutoksia asiakkaidensa toimintaympäristöön eikä yhtiön toimintaan.

Kuntarahoitus panostaa edelleen vahvasti asiakaskunnan tarpeisiin vastaamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä: asiakaspalvelun, palvelutarjonnan ja järjestelmien kehittämistä sekä palvelujen digitalisoimista jatketaan. Yhtiö kehittää edelleen myös kaiken toimintansa vastuullisuutta suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Kuntarahoituksen kannattavuuden ennakoidaan pysyvän hyvällä tasolla myös koko vuoden 2017 aikana.

Helsingissä 9.8.2017
Kuntarahoitus Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Pekka Averio, puh. 0500 406 856
Varatoimitusjohtaja Esa Kallio, puh. 050 337 7953
Johtaja, talous, Marjo Tomminen, puh. 050 386 1764

Konsernin kehitys

	30.6.2017	31.12.2016	30.6.2016
Liikevaihto (milj. euroa)	101,2	183,7	82,8
Korkokate (milj. euroa)	110,6	206,1	97,5
%-osuus liikevaihdosta	109,2	112,2	117,7
Liikevoitto (milj. euroa)	95,9	174,2	68,8
%-osuus liikevaihdosta	94,7	94,8	83,0
Kulu-tuotto-suhde	0,19	0,17	0,22
Lainakanta (milj. euroa)	20 913	20 910	20 513
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	29 272	28 662	30 255
Taseen loppusumma (milj. euroa)	33 793	34 052	35 850
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,57	12,51	10,31
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,45	0,41	0,32
Omavaraisuusaste, %	3,71	3,48	3,05
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	870	777	727
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 218	1 124	1 075
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 218	1 124	1 075
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	51,83	46,21	45,33
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89	66,99
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89	66,99
Vähimmäisomavaraisuusaste, % (leverage ratio)	3,72	3,54	3,19
Henkilöstö	119	106	107

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Liikevaihto

Korkotuotot + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot

Kulu-tuotto -suhde

Palkkiokulut + hallintokulut + poistot + liiketoiminnan muut kulut

Korkokate + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot

Oman pääoman tuotto, % (ROE)

Liikevoitto - verot

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (raportointijakson alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Koko pääoman tuotto, % (ROA)

Liikevoitto - verot

Taseen loppusumma keskimäärin (raportointijakson alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus

Taseen loppusumma

× 100

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ydinpääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ensisijainen pääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Omat varat yhteensä

Riskipainotetut saamiset

× 100

Vähimmäisomavaraisuusaste, %

Ensisijainen pääoma

Vastuiden kokonaismäärä

× 100

Lainakanta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - leasingsaamiset

Tase, konserni

(1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
VARAT		
Käteiset varat	2 089 438	988 949
Saamiset luottolaitoksilta	749 463	438 811
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 261 996	21 195 739
Saamistodistukset	7 316 545	7 469 437
Osakkeet ja osuudet	9 706	9 695
Johdannaissopimukset	2 046 683	3 634 302
Aineettomat hyödykkeet	7 453	6 776
Aineelliset hyödykkeet	2 640	2 462
Muut varat	122 427	62 946
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	186 789	243 068
VARAT YHTEENSÄ	33 793 141	34 052 186
VELAT JA OMA PÄÄOMA		
VELAT		
Velat luottolaitoksille	3 990 275	5 362 317
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	819 504	872 919
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	25 501 771	24 584 169
Johdannaissopimukset	1 868 341	1 676 859
Muut velat	32 292	4 444
Siirtovelat ja saadut ennakot	137 055	194 860
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-
Laskennalliset verovelat	189 500	172 185
VELAT YHTEENSÄ	32 538 737	32 867 753
OMA PÄÄOMA JA MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS		
Osakepääoma	42 583	42 583
Vararahasto	277	277
Käyvän arvon rahasto	25 430	19 519
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	798 092	734 107
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	906 748	836 852
Määräysvallattomien omistajien osuus	202	127
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	347 454	347 454
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 254 403	1 184 433
VELAT JA OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	33 793 141	34 052 186

Tuloslaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2017	1.1.-30.6.2016
Korkotuotot	93 422	92 702
Korkokulut	17 143	4 836
KORKOKATE	110 564	97 538
Palkkiotuotot	1 822	1 303
Palkkiokulut	-1 903	-1 836
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	4 425	-9 333
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-46	-569
Suojauslaskennan nettotulos	1 533	-1 305
Liiketoiminnan muut tuotot	62	45
Hallintokulut	-10 335	-9 336
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-932	-900
Liiketoiminnan muut kulut	-9 338	-6 822
LIIKEVOITTO	95 852	68 785
Tuloverot	-19 193	-13 776
TILIKAUDEN VOITTO	76 659	55 009
Tilikauden voiton jakautuminen		
Emoyrityksen omistajille	76 585	54 978
Määräysvallattomille omistajille	75	30

Laaja tuloslaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2017	1.1.-30.6.2016
Tilikauden voitto	76 659	55 009
Muut laajan tuloksen erät		
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät		
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):		
Käyvän arvon muutoksista	7 253	-277
Tuloslaskelmaan siirretty erä	136	-35
IAS 39 Luokittelun muutoksista	-	19
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-1 478	59
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	82 571	54 774
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
Emoyrityksen omistajille	82 496	54 744
Määräysvallattomille omistajille	75	30

Rahavirtalaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2017	1.1.-30.6.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	1 133 099	339 029
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	978 391	533 501
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1 544 985	888 747
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-157 331	-351 987
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-285 111	-40 014
Sijoitusten nettomuutos	402 377	-497 990
Vakuustalletusten nettomuutos	-1 452 357	-271 533
Korkovirta rahoitusvaroista	49 881	63 493
Korkovirta rahoitusveloista	59 547	22 605
Muut tuotot	17 713	13 090
Maksut liiketoiminnan kuluista	-24 792	-19 483
Maksetut verot	-206	-1 401
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 758	-1 588
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-487	-478
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 271	-1 110
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-15 750	-7 989
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-15 750	-7 989
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 115 591	329 452
RAHAVARAT 1.1.	996 480	1 945 709
RAHAVARAT 30.6.	2 112 071	2 275 160

Rahavarioihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:
Käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	30.6.2017	30.6.2016
Käteiset varat	2 089 438	2 269 773
Saamiset luottolaitoksilta	22 633	5 387
RAHAVARAT YHTEENSÄ	2 112 071	2 275 160

Laskelma oman pääoman muutoksista, konserni

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma						Määräysvallattomien omistajien osuus	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä			
OMA PÄÄOMA 31.12.2015	42 583	277	11 354	40 366	601 065	695 645	216	347 454	1 043 314
AT1-pääomalainalle maksettu korko	-	-	-	-	-6 300	-6 300	-	-	-6 300
Vuodelta 2015 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-114	-	-114
Tilikauden voitto	-	-	-	-	139 342	139 342	26	-	139 367
Muut laajan tuloksen erät									
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät									
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):									
Käyvän arvon muutoksista	-	-	10 281	-	-	10 281	-	-	10 281
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	-	-98	-	-	-98	-	-	-98
IAS 39 Luokittelun muutoksista	-	-	24	-	-	24	-	-	24
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-	-	-2 041	-	-	-2 041	-	-	-2 041
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	42 583	277	19 519	40 366	734 107	836 852	127	347 454	1 184 433
AT1-pääomalainalle maksettu korko	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-	-12 600
Vuodelta 2016 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilikauden voitto	-	-	-	-	76 585	76 585	75	-	76 659
Muut laajan tuloksen erät									
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät									
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):									
Käyvän arvon muutoksista	-	-	7 253	-	-	7 253	-	-	7 253
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	-	136	-	-	136	-	-	136
IAS 39 Luokittelun muutoksista	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-	-	-1 478	-	-	-1 478	-	-	-1 478
OMA PÄÄOMA 30.6.2017	42 583	277	25 430	40 366	798 092	906 748	202	347 454	1 254 403

Puolivuosikatsauksen liitetiedot

Liite 1. Puolivuosikatsauksen laatimisperiaatteet

Puolivuosikatsaus on laadittu kansainvälisten tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Puolivuosikatsauksessa noudatetaan IAS 34 Osa- vuosisikatsaukset -standardia ja konsernin vuoden 2016 tilinpäätöksessä esitettyjä laatimisperiaatteita.

Liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki puolivuosisikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Puolivuosikatsaus on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena.

Uusien ja muutettujen standardien sekä tulkintojen soveltaminen

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen tehdyt muutokset (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): IFRS 9 korvaa nykyisen IAS 39-standardin. Uuteen standardiin sisältyy uudistettu ohjeistus rahoitusinstrumenttien kirjaamisesta ja arvostamisesta. Tämä kattaa myös uuden, odotettuja luottotappioita koskevan kirjanpitoikäisyyden mallin, jota sovelletaan rahoitusvaroista kirjattavien arvonalentumisten määrittämiseen. Standardin yleistä suojauslaskentaa koskevat säännökset on myös uudistettu. IAS 39:n säännökset rahoitusinstrumenttien taseeseen kirjaamisesta ja taseesta pois kirjaamisesta on säilytetty.

IFRS 9 -implementointiprojekti käynnistettiin yhtiössä vuonna 2016 ja loppuvuoden 2016 aikana toteutettiin vaikutusten laajuuden arviointi. Ensimmäisen vuosipuoliskon 2017 aikana Kuntarahoitusta on kehittänyt odotetun luottotappion mallin sekä jatkanut luokittelumuutosten analysointia ja dokumentointia. Laskenta- ja seurantaprosessien päivitystä jatketaan edelleen yhtiössä. Kuntarahoituskonsernissa IFRS 9 -standardi otetaan käyttöön, kun se tulee pakolliseksi 1.1.2018. IFRS 9 -standardin määrällistä vaikutusta ei voida täysin luotettavasti arvioida, koska vaikutus riippuu silloisen raportointihetken yhtiön omistuksessa olevista rahoitusinstrumenteista sekä tehtävistä laskentaperiaatteiden valinnoista ja johdon harkinnasta.

Luokittelu ja arvostaminen

IFRS 9 -standardin mukaisesti rahoitusvarat luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvarojen luokittelu on riippuvainen liiketoimintamallista rahoitusvarojen hallinnoinnissa sekä rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista. Kuntarahoitusta on liiketoimintamallia arvioidessaan jakanut rahoitusvarat portfolioihin sen mukaisesti miten rahoitusvaroja hallinnoidaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi. IFRS 9 -standardin mukaista portfoliokohtaista liiketoimintamallia arvioidessa yhtiö on analysoinut tavoitteitaan rahoitusvarojen hallinnoinnissa sekä johdon raportoinnin sisältöä ja historiallista myyntikäyttäytymistä portfolioiden osalta.

Varojen luokittelulla ei odoteta olevan suurta vaikutusta Kuntarahoitusta tuloslaskelmaan ja taseeseen. Yhtiön liiketoimintamallit eri rahoitusvarojen hallinnassa vastaavat melko hyvin nykyistä luokittelua. Nykyiset myytävissä olevat sijoitukset ovat pääosin luokiteltavissa liiketoimintamallin perusteella vastaavasti käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettavaksi (FVOCI) ja lainat ja muut saamiset sekä eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat luokiteltavissa jaksotettuun hankintamenuun. Yhtiö on suorittanut rahoitusvarojen sopimusperusteisten kassavirtojen osalta SPPI-testin arvioidakseen täyttävätkö ne IFRS 9 -vaatimuksen pääoman palautuksesta ja koron maksusta. Valtaosa Kuntarahoitusta rahoitusvaroista täyttää SPPI-kriteerin, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, jotka tullaan liiketoimintamallin määrittelemän luokitteluryhmän sijaan arvostamaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. SPPI-tarkastelun myötä tulosvaikutteisesti arvostettavien erien ei odoteta vaikuttavan merkittävästi Kuntarahoitusta tuloslaskelmaan tai taseeseen. Uudelleenluokittelun ei odoteta vaikuttavan merkittävästi vakavaraisuuteen.

Velkaerien luokittelun osalta yhtiön selvitystyö jatkuu. Selvitystyön tavoitteena on kartoittaa mahdollisuuksia vähentää tai poistaa arvostamiseen tai kirjaamiseen liittyvää kirjanpidollista epäsymmetriaa luokittelemalla velkoja kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti (käyvän arvon optio).

Arvonalentuminen

IFRS 9 –standardin arvonalentumista koskevat vaatimukset perustuvat malliin odotettavissa olevista luottotappioista nykyisen toteutuneisiin tappioihin perustuvan mallin sijaan. Yleisesti odotuksena on, että IFRS 9 –standardin mukaisesti lasketut odotettavissa olevat luottotappiot kasvattavat standardin käyttöönoton yhteydessä arvonalentumisten määrää ja näin ollen pienentävät omaa pääomaa ja heikentävät vakavaraisuutta. Arvonalentumistesti tehdään IFRS 9 –standardin mukaisesti kaikille käypään arvoon laajan tuloksen kautta ja jaksotettuun hankintameno- ja rahoitusvaroilta, rahoitusleasingsaamisille sekä taseen ulkopuolisille sitoville luottolupauksille. Alustavan vaikutusanalyysin perusteella Kuntarahoitus arvioi, että odotettavissa olevien luottotappioiden mallilla on vaikutusta Kuntarahoituksen tulokseen ja arvonalentumiskirjausten määrä tulee kasvamaan, mutta vaikutus ei ole merkittävä.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä arvonalentumistestauksen piirissä olevat varat luokitellaan kolmeen eri tasoon. Taso 1 sisältää varat, jotka eivät ole luottoriskiltään merkittävästi kasvaneet. Tasolle 2 luokitellaan sellaiset varat, joiden luottoriski on merkittävästi kasvanut ja tasolle 3 sellaiset varat, jotka täyttävät laiminlyönnin (default) –määritelmän. Laiminlyönnin määritelmä on yhtenäinen yhtiön vakavaraisuuslaskennan ja riskienhallinnan kanssa. Tasolla 1 varaus vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevaa luottotappiota. Tasoilla 2 ja 3 varaus vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Tämän hetkisen analyysin perusteella suurin osa yhtiön varoista sisältyy tasoon 1. Yhtiö on kehittänyt alkuvuoden 2017 aikana odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan mallin sekä kehittänyt samalla asiakasanalyysityökalujaan, jotta kaikki tarvittavat syöttötiedot odotettujen luottotappioiden malliin saadaan huomioitua. Odotettu luottotappio lasketaan käyttäen kaavaa $\text{Probability of Default} * \text{Loss Given Default} * \text{Exposure At Default}$ sekä mallinnettuja riskiparametreja. Lisäksi malli huomioi tulevaisuuteen katsovaa informaatiota (forward looking information) sekä makroekonomisia skenaarioita.

Suojauslaskenta

Kuntarahoitus tulee jatkamaan IAS 39:n mukaista portfoliosuojauslaskentaa. Muun käyvän arvon suojauslaskennan osalta yhtiö arvioi IFRS 9 mukaiseen suojauslaskentaan siirtymisen vaikutusta.

Liite 2. Johdannaissopimukset

30.6.2017 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Suojauslaskennassa olevat sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	32 025 149	532 867	-399 809
joista keskusvastapuoliselitettävät*	6 008 165	49 463	-68 825
Korko-optiot	2 368	0	0
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	18 997 216	1 315 159	-1 150 273
Yhteensä	51 024 733	1 848 026	-1 550 082
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	6 157 629	143 483	-140 235
joista keskusvastapuoliselitettävät*	794 471	7 093	-69
Korko-optiot	102 245	598	-599
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	35 701	495	-568
Terminisopimukset	2 539 432	-	-122 775
Osakejohdannaiset	2 459 919	53 910	-53 910
Muut johdannaiset	20 000	172	-172
Yhteensä	11 314 926	198 657	-318 258
Kaikki yhteensä	62 339 659	2 046 683	-1 868 341

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset -ryhmä sisältää kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset, taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta sekä kytkettyjä johdannaissisältäviä rahoitusvelkoja suojaavat johdannaiset ja rahoitusveloista erotetut kytketyt johdannaiset.

*Kuntarahoitus siirtyi toukokuussa 2016 ns. EMIR-asetuksen mukaiseen OTC-johdannaissopimusten keskusvastapuoliselvitykseen.

31.12.2016 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Suojauslaskennassa olevat sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	31 802 532	650 615	-470 835
joista keskusvastapuoliselitettävät*	2 492 040	11 776	-5 749
Korko-optiot	6 006	0	0
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	18 805 844	2 590 972	-843 870
Yhteensä	50 614 382	3 241 587	-1 314 705
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	6 331 530	190 920	-193 443
joista keskusvastapuoliselitettävät*	385 752	2 575	-172
Korko-optiot	42 245	546	-550
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	9 708	841	-841
Terminisopimukset	1 193 691	35 502	-2 412
Osakejohdannaiset	3 230 889	158 284	-158 284
Muut johdannaiset	55 500	6 622	-6 622
Yhteensä	10 863 563	392 715	-362 153
Kaikki yhteensä	61 477 945	3 634 302	-1 676 859

Liite 3. Pantatut varat

Vastuut ja vakuudet (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Pantatut velkakirjat keskuspankille	2 286 041	2 284 380
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	18 451 192	18 364 852
Yhteensä	20 737 233	20 649 231

Pantatut varat:

1) Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

2) Kuntarahoitus on pantannut Kuntien takauskeskukselle kohdassa mainitun määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määriteltä.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Käyttämättömät luottojärjestelyt	2 375 660	1 883 319
Yhteensä	2 375 660	1 883 319

Liite 4. Ehdolliset varat ja velat

Yhtiön liikkeeseen laskeman AT1-pääomallinen kertynyt korko muodostaa 3,1 miljoonan euron suuruisen ehdollisen velan tilanteessa 30.6.2017. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä Kuntarahoituksen päättäessä koronmaksusta. Vertailuajankohtana 31.12.2016 yhtiöllä

oli 9,5 miljoonan euron ehdollinen velka, joka realisoitui koronmaksun yhteydessä 3.4.2017.

Konsernilla ei ole ehdollisia varoja 30.6.2017 tai vertailuajankohtana 31.12.2016.

Liite 5. Lähipiiritapahtumat

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluvat yhtiön osakkeenomistajat, joilla on yli 20 %:n omistusosuus ja vastaava äänivalta yhtiössä, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet ja hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, alaikäiset lapset ja määräysvalta yhteisöt. Kuntarahoituksen toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella yhtiö voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä

valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt). Kuntarahoitus ei ole toteuttanut liiketoimia tämän lähipiirin kanssa pois lukien työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun eikä Kuntarahoituksella ole laina- tai rahoitussuhteita mainitulta lähipiiriltä.

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Inspira, jonka kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia ja Kuntarahoituksen Inspiralta ostamia asiantuntijapalveluita.

Tytäryhtiön kanssa toteutuneet liiketoimet sekä saamiset ja velat

Tytäryhtiön kanssa toteutuneet liiketoimet (1 000 €)	1.1.–30.6.2017	1.1.–30.6.2016
Myyntit	31	21
Ostot	67	40

Konsernin sisäiset saamiset ja velat (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Saamiset	-	-
Velat	14	7

Liite 6. Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat

30.6.2017 (1 000 €)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitus- varat	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Käyvän arvon optio	Kaup- käynti- tarkoi- tuksessa pidettävät	Johdannai- set suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	2 089 438	-	-	-	-	-	2 089 438	2 089 438
Saamiset luottolaitoksilta	749 463	-	-	-	-	-	749 463	749 463
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 094 939	-	-	167 056	-	-	21 261 996	23 060 785
Saamis- todistukset	-	5 808 580	1 284 202	223 764	-	-	7 316 545	7 317 106
Osakkeet ja osuudet	-	9 706	-	-	-	-	9 706	9 706
Johdannais- sopimukset	-	-	-	-	198 657	1 848 026	2 046 683	2 046 683
Yhteensä	23 933 841	5 818 286	1 284 202	390 820	198 657	1 848 026	33 473 832	35 273 182

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää leasing sopimuksiin perustuvia saamia 348 884 tuhatta euroa. Vuonna 2017 Myytävissä olevista saamistodistuksista 3 959 482 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 6 916 957 tuhatta euroa lainoja ja muita saamia, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa korkoriskin osalta.

Rahoitusvelat

30.6.2017 (1 000 €)	Rahoitus- velat jak- sotettuun hankinta- menoon	Käyvän arvon optio	Kaup- käynti- tarkoi- tuksessa pidettävät	Johdannai- set suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	3 990 275	-	-	-	3 990 275	4 067 618
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	819 504	-	-	-	819 504	823 027
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 966 934	2 534 837	-	-	25 501 771	25 519 340
Johdannais- sopimukset	-	-	318 258	1 550 082	1 868 341	1 868 341
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	27 776 714	2 534 837	318 258	1 550 082	32 179 891	32 278 326

Vuonna 2017 rahoitusveloista jaksotettuun hankintamenuun 23 939 578 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa korkoriskin osalta.

Rahoitusvarat

31.12.2016 (1 000 €)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitus- varat	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Käyvän arvon optio	Kaupan- käynti- tarkoi- tuksessa pidettävät	Johdannai- set suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	988 949	-	-	-	-	-	988 949	988 949
Saamiset luottolaitoksilta	438 811	-	-	-	-	-	438 811	438 811
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 009 974	-	-	185 765	-	-	21 195 739	23 246 456
Saamis- todistukset	-	6 024 134	995 858	449 445	-	-	7 469 437	7 469 787
Osakkeet ja osuudet	-	9 695	-	-	-	-	9 695	9 695
Johdannais- sopimukset	-	-	-	-	392 715	3 241 587	3 634 302	3 634 302
Yhteensä	22 437 735	6 033 829	995 858	635 209	392 715	3 241 587	33 736 934	35 788 002

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää leasing sopimuksiin perustuvia saamisia 285 987 tuhatta euroa.

Vuonna 2016 Myytävissä olevista saamistodistuksista 4 052 339 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 6 819 068 tuhatta euroa lainoja ja muita saamisia, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa.

Rahoitusvelat

31.12.2016 (1 000 €)	Rahoitus- velat jaksotettuun hankinta- menoon	Käyvän arvon optio	Kaupan- käynti- tarkoi- tuksessa pidettävät	Johdannai- set suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	5 362 317	-	-	-	5 362 317	5 531 362
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	872 919	-	-	-	872 919	888 677
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	23 444 821	1 139 348	-	-	24 584 169	24 650 226
Johdannais- sopimukset	-	-	362 154	1 314 705	1 676 859	1 676 859
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	29 680 057	1 139 348	362 154	1 314 705	32 496 265	32 747 124

Vuonna 2016 rahoitusveloista jaksotettuun hankintamenoön 23 907 845 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Liite 7. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

30.6.2017 (1 000 €)	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo			
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	1 849 097	1 849 097	-	-	1 849 097
Rahasto-osuudet	9 706	9 706	-	-	9 706
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Saamistodistukset	223 764	43 088	180 676	-	223 764
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	167 056	-	167 056	-	167 056
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	198 657	-	161 984	36 674	198 657
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 848 026	-	1 848 026	-	1 848 026
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	4 296 307	1 901 891	2 357 742	36 674	4 296 307
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Lainat ja muut saamiset					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 916 957	-	7 394 654	-	7 394 654
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	3 959 482	3 959 482	-	-	3 959 482
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	10 876 440	3 959 482	7 394 654	-	11 354 136
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset					
Käteiset varat	2 089 438	-	2 089 438	-	2 089 438
Saamiset luottolaitoksilta	749 463	-	749 463	-	749 463
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	14 177 982	-	15 499 075	-	15 499 075
Eräpäivään asti pidettävät					
Saamistodistukset	1 284 202		1 284 762	-	1 284 762
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat yhteensä	18 301 085	-	19 622 739	-	19 622 739
Rahoitusvarat yhteensä	33 473 832	5 861 374	29 375 135	36 674	35 273 182

30.6.2017 (1 000 €)	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo			
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 534 837	-	2 534 837	-	2 534 837
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	318 258	-	281 585	36 674	318 258
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 550 082	-	1 550 082	-	1 550 082
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	4 403 177	-	4 366 504	36 674	4 403 177
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Velat luottolaitoksille	2 943 415	-	3 020 745	-	3 020 745
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	657 150	-	661 264	-	661 264
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	20 339 013	-	20 353 146	-	20 353 146
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	23 939 578	-	24 035 155	-	24 035 155
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	1 046 860	-	1 046 874	-	1 046 874
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	162 355	-	161 763	-	161 763
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 627 921	-	2 631 357	-	2 631 357
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat yhteensä	3 837 136	-	3 839 994	-	3 839 994
Rahoitusvelat yhteensä	32 179 891	-	32 241 652	36 674	32 278 326

31.12.2016 (1 000 €)	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo			
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	1 971 795	1 968 603	3 193	-	1 971 795
Rahasto-osuudet	9 695	9 695	-	-	9 695
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Saamistodistukset	449 445	15 573	433 872	-	449 445
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	185 765	-	185 765	-	185 765
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	392 715	-	325 262	67 453	392 715
Johdannaiset suojauslaskennassa	3 241 587	-	3 241 587	-	3 241 587
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	6 251 002	1 993 871	4 189 678	67 453	6 251 002
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Lainat ja muut saamiset					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 819 068	-	7 271 774	-	7 271 774
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	4 052 339	4 052 339	-	-	4 052 339
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	10 871 407	4 052 339	7 271 774	-	11 324 113
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset					
Käteiset varat	988 949	988 949	-	-	988 949
Saamiset luottolaitoksilta	438 811	438 811	-	-	438 811
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	14 190 906	-	15 788 918	-	15 788 918
Eräpäivään asti pidettävät					
Saamistodistukset	995 858	-	996 208	-	996 208
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat yhteensä	16 614 525	1 427 760	16 785 126	-	18 212 887
Rahoitusvarat yhteensä	33 736 934	7 473 970	28 246 578	67 453	35 788 002

31.12.2016 (1 000 €)	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo			
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 139 348	-	1 139 348	-	1 139 348
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	362 153	-	294 700	67 453	362 153
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 314 705	-	1 314 705	-	1 314 705
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	2 816 207	-	2 748 754	67 453	2 816 207
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Velat luottolaitoksille	3 162 981	-	3 332 007	-	3 332 007
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	693 109	-	710 025	-	710 025
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	20 051 756	-	20 063 292	-	20 063 292
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	23 907 846	-	24 105 324	-	24 105 324
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	2 199 337	-	2 199 355	-	2 199 355
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	179 811	-	178 652	-	178 652
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 393 064	-	3 447 585	-	3 447 585
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat yhteensä	5 772 211	-	5 825 592	-	5 825 592
Rahoitusvelat yhteensä	32 496 265	-	32 679 671	67 453	32 747 124

Taso 1 Arvostus on perustunut aktiivisilla toimivilla markkinoilla täysin samanlaisille varoille tai veloille noteerattuihin käypiin arvoihin. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Tason 1 rahoitusvarat koostuvat sijoituksista saamistodistuksiin.

Taso 2 Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Hinnat ovat todennettavissa joko suoraan tai välillisesti. Tason 2 rahoitusinstrumenteilla ei käydä aktiivisesti kauppaa toimivilla markkinoilla ja käypä arvo määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperusteikohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimuksien hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä käytetään markkinoilta havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 2 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista, yhtiön omista liikkeeseenlaskuista sekä antolainauksesta.

Taso 3 Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja tai tason 2 arvostusmenetelmissä syöttötietoina käytettävää

havainnoitavaa markkinadataa. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperusteikohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimuksien hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä saatetaan käyttää syöttötietoja, jotka eivät ole suoraan havainnoitavissa markkinoilta. Tason 3 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista sekä yhtiön omista liikkeeseenlaskuista erotetuista kytketyistä johdannaisista.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Tilikausien 2017 ja 2016 aikana ei ole tapahtunut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä.

Tilikaudella 2017 ei ole siirretty rahoitusvaroja tai -velkoja tasolle 3. Arvostuksessa käytettävien syöttötietojen muutoksesta johtuen tasolta 3 tasolle 2 siirrettiin vuoden 2016 aikana johdannaisia sekä varainhankinnasta erotettuja kytkettyjä johdannaisia, siirrot on esitetty 31.12.2015 käyvin arvoin.

2017 (1 000 €)	Johdannaissaamiset Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Johdannaisvelat Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Yhteensä
1.1.2017	67 454	-67 454	0
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-17 925	17 925	0
Ostot	6 139	-6 139	0
Myyntit	-18 994	18 994	0
Siirrot tasolle 3	-	-	-
Siirrot pois tasolta 3	-	-	-
30.6.2017	36 674	-36 674	0

2016 (1 000 €)	Johdannaissaamiset Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Johdannaisvelat Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Yhteensä
1.1.2016	121 720	-121 720	0
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-13 078	13 078	0
Ostot	18 843	-18 843	0
Myyntit	-32 510	32 510	0
Siirrot tasolle 3	-	-	-
Siirrot pois tasolta 3	-27 521	27 521	0
31.12.2016	67 454	-67 454	0

Liite 8. Pääomainstrumentit

30.6.2017 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	1.4.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

31.12.2016 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	1.4.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

Lainojen ehdot:

1) Laina on ensisijaiseen lisöpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuista edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamisiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisinkirjaamisesta osaksi tai kokonaan, jos vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen

on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehdoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomainen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoiseksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yrityksen purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. AT1-pääomalaina on konsernissa oman pääoman ehtoinen instrumentti ja emoyhtiön kirjanpidossa se on kirjattu velaksi tase-erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus.

Liite 9. Korkotuotot ja -kulut

1.1.–30.6.2017 (1 000 €)	Korkotuotot	Korkokulut	Netto
Varat			
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	907	-5 880	-4 973
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	102 515	-	102 515
Saamistodistuksista	13 984	-1 069	12 915
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-60 403	-	-60 403
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset	32 767	-15 933	16 835
Muut korkotuotot	602	-	602
Korot varoista	90 373	-22 882	67 491
Velat			
Veloista luottolaitoksille	3 049	-28 954	-25 905
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-8 868	-8 868
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-	-171 489	-171 489
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-	249 649	249 649
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	-
Muut korkokulut	-	-313	-313
Korot veloista	3 049	40 024	43 073
Kaikki yhteensä	93 422	17 143	110 564

Korkokulut saamisista luottolaitoksilta koostuu keskuspankkitalletuksista ja vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista muodostuu sijoitustodistusten koroista. Myös korkotuotot saamistodistuksista on negatiivinen erä johtuen saamistodistusten emissioerosta. Korkotuottoja oikaisevana eränä esitetyt suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä saamistodistuksia.

Korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuu vakuustalletuksista saaduista koroista. Korkokuluja oikaisevana eränä esitetyt suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisölle ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

1.1.–30.6.2016 (1 000 €)	Korkotuotot	Korkokulut	Netto
Varat			
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	11	-5 082	-5 070
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	108 053	-	108 053
Saamistodistuksista	-7 660	-482	-8 142
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-35 225	-	-35 225
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset	24 270	-14 238	10 032
Muut korkotuotot	527	-	527
Korot varoista	89 977	-19 802	70 175
Velat			
Veloista luottolaitoksille	2 692	-27 891	-25 199
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-9 831	-9 831
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	33	-228 831	-228 798
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-	291 818	291 818
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-559	-559
Muut korkokulut	-	-67	-67
Korot veloista	2 725	24 638	27 363
Kaikki yhteensä	92 702	4 836	97 538

Liite 10. Vakavaraisuus

Omat varat

Omat varat, konserni (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Osakepääoma	42 583	42 583
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	798 092	734 107
Käyvän arvon rahasto, siirtymäsäännös alkaen 1.1.2015	25 430	19 519
Muut rahastot	277	277
Oman pääoman ehtoisen AT1-pääomalainan kertynyt korko laskennallisella verolla vähennettynä	-3 107	-9 459
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	903 641	827 393
Aineettomat hyödykkeet	-7 453	-6 776
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-25 811	-43 985
Ydinpääoma (CET1)	870 377	776 633
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 454	347 454
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 217 830	1 124 086
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 217 830	1 124 086

Omat varat, emoyhtiö (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Osakepääoma	43 008	43 008
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 743	40 743
Kertyneet voittovarot	131 591	61 496
Käyvän arvon rahasto, siirtymäsäännös alkaen 1.1.2015	25 430	19 519
Muut rahastot	662 099	662 099
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	902 871	826 865
Aineettomat hyödykkeet	-7 606	-6 881
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-25 811	-43 985
Ydinpääoma (CET1)	869 454	776 000
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 669	347 426
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 669	347 426
Ensisijainen pääoma (T1)	1 217 123	1 123 426
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 217 123	1 123 426

EU:n vakavaraisuusasetuksen ja Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 25/2013 perusteella käypään arvoon arvostettujen varojen realisoitumattomat voitot (käyvän arvon rahasto) on sisällytetty ydinpääomaan (ajalla 1.1.2015-31.12.2017). Ydinpääomaan on sisällytetty puolivuotisjakson 1.1.-30.6.2017 voitto, sillä puolivuosisikatsauksen tulos on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena, ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä muista arvonnoikaisuista (AVA).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liikkeeseen laskettu 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina.

Konsernin omista varoista ei ole huomioitu tytäryhtiön Rahoituksen neuvontapalvelut Inspiran varoja, sillä Finanssivalvonnan tulkinnan (27.1.2016) mukaan osakkeita, joihin yhtiöjärjestyksessä on annettu yhtiölle osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 7 §:n mukaisesti lunastusoikeus, ei voi luokitella ydinpääomainstrumenteiksi.

Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnusluvut, konserni	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	51,83	46,21
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,52	66,89

Vakavaraisuuden tunnusluvut, emoyhtiö	30.6.2017	31.12.2016
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	52,30	46,35
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,22	67,11
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,22	67,11

Omien varojen vähimmäisvaatimus

Omien varojen vähimmäisvaatimus, konserni (1 000 €)	30.6.2017		31.12.2016	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	105 752	1 321 897	107 756	1 346 956
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	195	2 439	778	9 725
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	351	4 384	379	4 735
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	954	11 920	965	12 068
Saamiset laitoksilta	78 366	979 572	79 937	999 213
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	5 608	70 100	4 275	53 435
Katetut joukkolainat	19 324	241 555	20 303	253 793
Arvopaperistetut erät	376	4 706	423	5 284
Sijoitusrahastosijoitukset	107	1 333	107	1 331
Muut erät	471	5 888	590	7 372
Markkinariski	671	8 383	794	9 930
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	1 138	14 223	1 304	16 299
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	26 783	334 786	24 589	307 364
Yhteensä	134 343	1 679 288	134 444	1 680 550

Omien varojen vähimmäisvaatimus, emoyhtiö (1 000 €)	30.6.2017		31.12.2016	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	105 738	1 321 726	107 749	1 346 863
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	195	2 439	778	9 725
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	351	4 384	379	4 735
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	954	11 920	965	12 068
Saamiset laitoksilta	78 359	979 488	79 933	999 157
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	5 608	70 100	4 275	53 435
Katetut joukkolainat	19 324	241 555	20 303	253 793
Arvopaperistetut erät	376	4 706	423	5 284
Sijoitusrahastosijoitukset	107	1 333	107	1 331
Muut erät	464	5 802	587	7 334
Markkinariski	671	8 383	794	9 930
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	1 138	14 223	1 304	16 299
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	25 441	318 019	24 083	301 035
Yhteensä	132 988	1 662 350	133 930	1 674 128

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin, konserni 30.6.2017 (1 000 €)					
Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	2 593 835	-	-	2 593 835	2 439
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 049 076	854 259	161 037	11 064 372	4 384
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	86 976	-	-	86 976	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	244 051	-	-	244 051	11 920
Saamiset laitoksilta	3 792 196	-	674 041	4 466 237	979 572
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	298 302	-	-	298 302	70 100
Saamiset yrityksiltä	5 062 269	503 801	-	5 566 070	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 413 283	1 017 600	-	8 430 883	-
Katetut joukkolainat	1 969 538	-	-	1 969 538	241 555
Arvopaperistetut erät	23 530	-	-	23 530	4 706
Sijoitusrahastosijoitukset	9 679	-	-	9 679	1 333
Muut erät	79 215	-	-	79 215	5 888
Yhteensä	31 621 950	2 375 660	835 078	34 832 688	1 321 897

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin, konserni 31.12.2016 (1 000 €)					
Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 564 884	-	-	1 564 884	9 725
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 126 880	716 850	223 150	11 066 880	4 735
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	133 691	-	-	133 691	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	256 452	-	-	256 452	12 068
Saamiset laitoksilta	3 670 578	-	741 487	4 412 065	999 213
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	267 177	-	-	267 177	53 435
Saamiset yrityksiltä	4 832 744	337 577	-	5 170 321	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 208 747	828 892	-	8 037 639	-
Katetut joukkolainat	2 055 196	-	-	2 055 196	253 793
Arvopaperistetut erät	26 419	-	-	26 419	5 284
Sijoitusrahastosijoitukset	9 668	-	-	9 668	1 331
Muut erät	92 442	-	-	92 442	7 372
Yhteensä	30 244 877	1 883 319	964 637	33 092 833	1 346 956

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin, emoyhtiö 30.6.2017 (1000 €)					
Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	2 593 835	-	-	2 593 835	2 439
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 049 076	854 259	161 037	11 064 372	4 384
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	86 976	-	-	86 976	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	244 051	-	-	244 051	11 920
Saamiset laitoksilta	3 791 775	-	674 041	4 465 817	979 488
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	298 302	-	-	298 302	70 100
Saamiset yrityksiltä	5 062 269	503 801	-	5 566 070	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 413 283	1 017 600	-	8 430 883	-
Katetut joukkolainat	1 969 538	-	-	1 969 538	241 555
Arvopaperistettut erät	23 530	-	-	23 530	4 706
Sijoitusrahastosijoitukset	9 679	-	-	9 679	1 333
Muut erät	78 746	-	-	78 746	5 802
Yhteensä	31 621 060	2 375 660	835 078	34 831 798	1 321 726

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin, emoyhtiö 31.12.2016 (1000 €)					
Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 564 884	-	-	1 564 884	9 725
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 126 880	716 850	223 150	11 066 880	4 735
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	133 691	-	-	133 691	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	256 452	-	-	256 452	12 068
Saamiset laitoksilta	3 670 300	-	741 487	4 411 787	999 157
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	267 177	-	-	267 177	53 435
Saamiset yrityksiltä	4 832 744	337 577	-	5 170 321	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 208 747	828 892	-	8 037 639	-
Katetut joukkolainat	2 055 196	-	-	2 055 196	253 793
Arvopaperistettut erät	26 419	-	-	26 419	5 284
Sijoitusrahastosijoitukset	9 668	-	-	9 668	1 331
Muut erät	92 046	-	-	92 046	7 334
Yhteensä	30 244 204	1 883 319	964 637	33 092 159	1 346 863

Vähimmäisomavaraisuusaste

Vähimmäisomavaraisuusaste, konserni (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Ensisijainen pääoma (T1)	1 217 830	1 124 086
Vastuut yhteensä	32 762 752	31 738 039
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,72	3,54

Vastuut, konserni (1 000 €)	30.6.2017	31.12.2016
Taseessa olevat vastuut (ilman johdannaisia ja aineettomia hyödykkeitä)	30 789 180	29 773 440
Johdannaisvastuut	845 578	1 022 941
Taseen ulkopuoliset vastuut	1 127 995	941 659
Yhteensä	32 762 752	31 738 039

Taseessa olevien vastuiden jako, konserni (1 000 €)	30.6.2017 Vähimmäisomavaraisuus- asteen vastuiden arvot	31.12.2016 Vähimmäisomavaraisuus- asteen vastuiden arvot
Katetut joukkolainat	1 969 538	2 055 196
Valtiovastuiksi katsotut vastuut	10 564 893	9 341 332
Aluehallinnon, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut	16 017 202	15 895 000
Laitokset	2 125 123	2 363 052
Muut vastuut	112 424	118 861
Yhteensä	30 789 180	29 773 440

Raportti Kuntarahoitus Oyj:n puolivuositarkastuksen 1.1.–30.6.2017 yleisluonteisesta tarkastuksesta

Kuntarahoitus Oyj:n hallitukselle

Johdanto

Olemme tarkastaneet yleisluonteisesti Kuntarahoitus Oyj:n konsernin taseen 30.6.2017, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, oman pääoman muutoksia koskevan laskelman ja rahavirtalaskelman kyseisenä päivänä päättyneeltä kuuden kuukauden jaksolta sekä liitetiedot. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat puolivuositarkastuksen laatimisesta ja siitä, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) sekä muiden Suomessa voimassa olevien puolivuositarkastuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Suorittamamme yleisluonteisen tarkastuksen perusteella esitämme johtopäätöksen puolivuositarkastuksesta.

Yleisluonteisen tarkastuksen laajuus

Yleisluonteinen tarkastus on suoritettu kansainvälisen yleisluonteista tarkastusta koskevan standardin ISRE 2410 "Yhteisön tilintarkastajan suorittama osavuosi-informaation yleisluonteinen tarkastus" mukaisesti. Yleisluonteiseen tarkastukseen kuuluu tiedustelujen tekemistä pääasiallisesti talouteen ja kirjanpitoon liittyvistä asioista vastaaville henkilöille sekä analyttisiä toimenpiteitä ja muita yleisluonteisen tarkastuksen toimenpiteitä. Yleisluonteinen tarkastus on laajuudeltaan huomattavasti suppeampi kuin tilintarkastusstandardien mukaisesti suoritettava tilintarkastus, ja siksi emme pysty sen perusteella varmistumaan siitä, että saamme tietoomme kaikki sellaiset merkittävät seikat, jotka ehkä tunnistettaisiin tilintarkastuksessa. Näin ollen emme anna tilintarkastuskertomusta.

Johtopäätös

Yleisluonteisen tarkastuksen perusteella tietoomme ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei puolivuositarkastus anna EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) sekä muiden Suomessa voimassa olevien puolivuositarkastuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeita ja riittäviä tietoja yhteisön taloudellisesta asemasta 30.6.2017 ja sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista kyseisenä päivänä päättyneeltä kuuden kuukauden jaksolta.

Helsinki 9. elokuuta 2017

KPMG OY AB

Marcus Tötterman
KHT

Kuntarahoitus Oyj
Jaakonkatu 3 A, PL 744
00101 Helsinki
Puh. 09 6803 5666
www.kuntarahoitus.fi
etunimi.sukunimi@kuntarahoitus.fi